

8.-16.8.2019

Ametnike välitööd

KAGU-EESTI

8.-16.8.2019

Ametnike välitööd

KAGU-EESTI

Kagu-Eestis toimuvate ametnike välitööde eesmärk on käivitada tõhusam valdkondlik ja vertikaalne koostöö regionaalse arengu toetamiseks ning Kagu-Eesti piirkonna arenguvõimaluste realiseerimiseks ja väljakutsete ületamiseks.

”

Vaade Tallinnast erineb sageli sellest, kuidas näevad asju kohalikud inimesed ja ettevõtjad. Usun, et välitööd loovad võimaluse igaühel isiklikult kogeda, näha, tunda Kagu-Eesti rikkusi ja väljakutseid, tutvuda kohalike inimeste ja ettevõtetega ning kuulata nende rööme ja muresid.

”

Riigihalduse minister Jaak Aab

SISUKORD

Ametnike välitööde programm	2
Kagu-Eesti regioon	6
Kagu-Eesti statistilised omapärad	6
Heaolu	7
Haridus	10
Keskkond	13
Kultuur	15
Maine	18
Majandus	19
Piir	20
Rahvas	23
Regionaalne korraldus ja teenuste kättesaadavus	25
Strateegia ja raha	27
Taristu	29

AMETNIKE VÄLITÖÖDE PROGRAMM

KELLAEG	SÜNDMUS	ASUKOHT	INFO
NELJAPÄEV, 8. august 2019			
10.00-16.40	Avakonverents "Õnne valem"	Põlva Gümnaasium	Eveli Kuklane 502 5936 <i>eveli.kuklane@fin.ee</i>
14.00-16.30	Eriprogrammi seminar. Intellektuaalne omand ettevõtluses	Kompetentsikeskus TSENTER	Kaido Mäesalu 511 2021 <i>kaido@tsenter.ee</i>
18.00-00.00	Avaõhtu "Teile, Põlvamaalt!"	Taevaskoja puhkekeskus	Lennart Liba 516 5863 <i>lennart.liba@polvamaa.ee</i>

REEDE, 9. august 2019

9.30-15.30	HEAOLUSEMINAR. Tark juhtimine loob heaolu	Põlva Gümnaasium	Kadri Green 503 8603 <i>kadri.green@polva.ee</i>
9.30-14.00	HARIDUSSEMINAR. Kuhu lähed, Kagu-Eesti haridus?	Viluste Põhikool	Ulla Preeden 5400 5833 <i>ulla.preeden@rapina.ee</i>
9.15-14.00	TARISTUSEMINAR. Teed ja transport	Krootuse rahvamaja	Piret Rammul 797 6310 <i>vallavanem@kanepi.ee</i>
14.30-16.45	Eriprogrammi tsõõriklaud. Muuseumid arendusasutuses. Võru Instituudi roll ja panus.	Võru Instituut	Merilin Piipuu 5648 1413 <i>merilin.piipuu@kul.ee</i>
18.00 - hommikuni	Kultuuriprogramm. Vähipüük ja lõkkeõhtu	Aheru ehk Kandsi järve ääres RMK puhkekohas	Tõnis Lass 5051199 <i>tonis.lass@fin.ee</i>

LAUPÄEV, 10. august 2019

11.00-14.00	Kultuuriprogramm. Väike palveränd Vastseliina piiskopilinnuses	Vastseliina piiskopilinnus	Kadri Kattai 5330 5089
--------------------	--	----------------------------	-------------------------------

PÜHAPÄEV, 11. august 2019

11.00-14.30	Kultuuriprogramm. Looduspäev Luhasoo rabas	Luhasso õpperada	Taavi Tatsi 501 9564
--------------------	--	------------------	-----------------------------

ESMASPÄEV, 12. august 2019

9.30-14.00	ETTEVÕTLUSSEMINAR.	Kagu-Eesti Innovatsioonikeskus	Kait Kabun 530 4012 <i>kait.kabun@voru.ee</i>
-------------------	--------------------	--------------------------------	---

9.30-14.00	KESKKONNASEMINAR. Kohalikul tasandil säästlikult	Pokumaa	Kalev Joab 504 0701 <i>kalev@antsla.ee</i>
-------------------	--	---------	--

9.30-14.00	KULTUURISEMINAR. Kultuur ei kao, vaid teiseneb	Treski küün	Karin Viljus 5855 2772 <i>karin.viljus@setomaa.ee</i>
-------------------	--	-------------	---

14.30-17.50	Eriprogramm. Puidupäev.	Kompetentsikeskus TSENTER	Britt Vahter 5855 9285 <i>britt@tsenter.ee</i>
--------------------	-------------------------	---------------------------	--

14.30-17.50	Eriprogrammi ümarlaud. Rahvaraamatukogud: riik ja kohalik omavalitsus, kelle visioon ja plaan?	Treski küün	Inga Kuljus 782 0157 <i>inga@lib.werro.ee</i>
--------------------	--	-------------	---

10.00-16.00	Eriprogrammi ümarlaud. Lastega seotud kohtuvaidlused.	Võru linnavolikogu saal	Helin Potter 785 0944 <i>helin.potter@voru.ee</i>
--------------------	---	-------------------------	---

19.00	Kultuuriprogramm. Seto kirmask	Treski küün	Karin Viljus 5855 2772 <i>karin.viljus@setomaa.ee</i>
--------------	--------------------------------	-------------	---

TEISIPÄEV, 13. august 2019

9.30-14.00	RAHA JA STRATEEGIA SEMINAR	Rogosi mõis	Aira Udras 5388 4943 <i>arendusjuhataja@rauge.ee</i>
9.30-14.00	MAINESEMINAR. Maine kui kohaliku elu peegel	Otepää kultuurimaja	Monika Otrokova 505 8970 <i>monika@otepaa.ee</i>
9.30-14.00	Eriprogrammi seminar. Kriis ei hüüa tulles!	Maantee-muuseum	Kristel Siiman 530 79065 <i>kristel.siiman@siseministeerium.ee</i>
9.00-17.00	Eriprogrammi seminar. Planeerimine, ehitamine ja elamumajandus	Põlva Gümnaasium	Ülle Luuk 5346 2520 <i>ylle.luuk@fin.ee</i>
14.30-16.30	Eriprogrammi seminar. Kuidas hoida mainet – mainekahju ärahoidmine läbi korruptsiooni varajase ennetamise ja äratundmise	Valga riigimaja saal	Ursula Kimmel 612 5190 <i>ursula.kimmel@siseministeerium.ee</i>
12.00-17.00	Eriprogramm. Isemajandav Setomaa	Värskas kultuurikeskus	Margus Timmo 5622 2886 <i>timmo@kagureis.ee</i>
10.00-15.00	Eriprogrammi seminar. Rahvastikutoimingud	Põlva riigimaja saal	Enel Pungas 612 5163 <i>enel.pungas@siseministeerium.ee</i>
19.00	Kultuuriprogramm. Välitöölise kohtumisõhtu ja kontsert	Stedingu maja	

KOLMAPÄEV, 14. august 2019

9.30-14.00	SEMINAR REGIONAALSEST VAATEST JA TEENUSTEST. Millist muutust me tahame?	Kompetentsikeskus TSENER	Kertu Künnapuu 524 5631 <i>kertu.kunnapuu@voruvald.ee</i>
9.30-14.00	RAHVASEMINAR	Wagenkyll SPA	Ilona Tiigi 5648 7228 <i>ilona.tiigi@torva.ee</i>

9.30-14.00	PIIRISEMINAR	Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus	Viktor Mägi 512 9829 <i>viktor.magi@valga.ee</i>
-------------------	--------------	----------------------------------	--

10.00-15.00	Eriprogrammi seminar. Kuidas soodustada avaliku raha kasutamist muinsuskaitsealadel?	Valga riigimaja saal	Kaire Jaanus 550 4515 <i>kaire.jaanus@fin.ee</i>
--------------------	--	----------------------	--

14.30-17.30	Eriprogrammi ümarlaud. Liikuma kutsuv Kagu-Eesti - võimatus või möödapääsmatus?	Kääriku Spordikeskus	Tiina Möll 525 7624 <i>tiina.moll@kul.ee</i>
--------------------	---	----------------------	--

14.30-16.30	Eriprogrammi infotund. Mis on SOLVIT ja kuidas SOLVIT võrgustikku kasutada	Töötukassa Võrumaa esindus	Ene Kerge 786 8760 <i>ene.kerge@tootukassa.ee</i>
--------------------	--	----------------------------	---

11.00-15.00	Eriprogrammi ümarlaud. Kuidas ennetada alkoholi kahjusid?	Valga Muuseum	Irena Viitamees 5568 6111 <i>irena.viitamees@polvamaa.ee</i>
--------------------	---	---------------	--

17.00-21.00	Kultuuriprogramm. Talguõhtu tulevases Mulgi keskuses	Sooglemäe talu, Mulgi keskus	Ilona Tiigi 5648 7228 <i>ilona.tiigi@torva.ee</i>
--------------------	--	------------------------------	---

NELJAPÄEV, 15. august 2019

9.00-00.00	VUNKI MANO! Loometalgud (I päev)	Tõrva Gümnaasium	Kadri Kangro 510 7487 <i>kadri.kangro@vorumaa.ee</i>
-------------------	-------------------------------------	------------------	--

REEDE, 16. august 2019

00.00-10.00	VUNKI MANO! Loometalgud (II päev)	Tõrva Gümnaasium	Kadri Kangro 510 7487 <i>kadri.kangro@vorumaa.ee</i>
--------------------	--------------------------------------	------------------	--

10.00-14.00	VÄLITÖÖDE LÕPETAMINE. Vunki mano! loometalgute ideede esitus ja parimate tunnustamine.	Tõrva Gümnaasium	Eveli Kuklane 502 5936 <i>eveli.kuklane@fin.ee</i>
--------------------	---	------------------	---

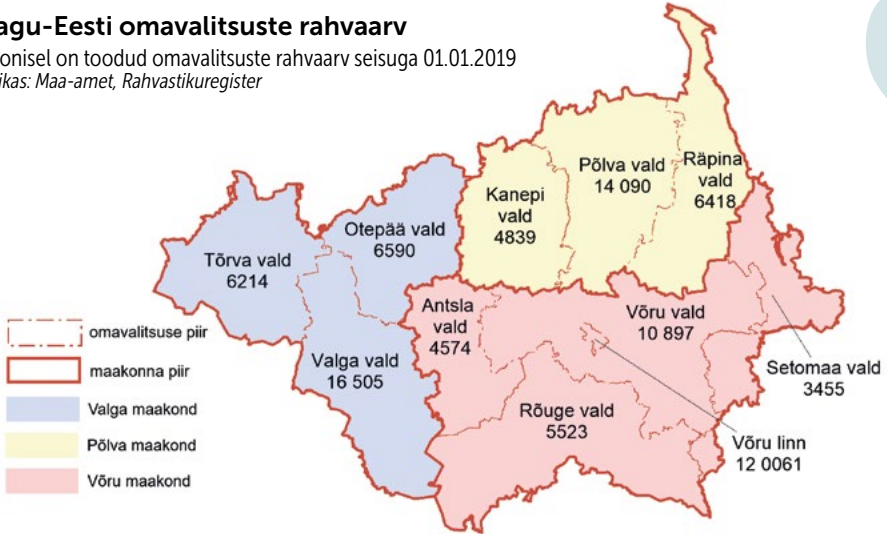

KAGU-EESTI REGIOON

Kagu-Eesti omavalitsuste rahvaarv

Joonisel on toodud omavalitsuste rahvaarv seisuga 01.01.2019

Allikas: Maa-amet, Rahvastikuregister

KAGU-EESTI STATISTILISED OMAPÄRAD

- Eesti rahvastikust on 0,2% lätlased. Kagu-Eesti rahvastikus on lätlasi 0,7%. Üheski teises Eesti maakonnas pole lätlaste osatähtsus rahvastikus nii kõrge.
- Eesti rahvastikus harrastab rahvuslikku käsitööd 3% elanikest. Kagu-Eestis on harrastajaid 13%. Üheski muus Eesti maakonnas pole selliste inimeste osatähtsus kõrgem.
- 91% Eesti suusahüppe ja 40% laskesuusatamise harrastajatest elab Kagu-Eestis.
- Kagu-Eestis on 90 rahvaraamatukogu. Seda on rohkem kui üheski muus Eesti maakonnas. Kagu-Eesti rahvaraamatukogudes laenutab lugeja 36 arvestusüksust aastas, mis on kõrgeim tulemus Eesti maakondade võrdluses, kui Kagu-Eesti maakondi eraldi mitte arvestada.
- Kagu-Eesti põllumajanduslikes majapidamistes kasvatati 2018. aastal tatart 814 hektaril, mis moodustas 28% Eesti tatra kasvupinnast. Vaarikaistandusi oli Kagu-Eestis 33 hektarit ehk 13% Eesti vaarikaistanduste pindalast. Need näitajad on Eesti kõrgeimad, kui võrrelda Kagu-Eesti maakondi ülejäänud Eesti maakondadega.
- Kagu-Eestis kasvatati 2018. aastal 39% Eesti tatra saagist, kolmandik kaera saagist ja pea kolmandi kapsa saagist: rohkem kui üheski teise maakonnas Kagu-Eesti maakondi arvestamata.
- Kagu-Eestis on puudega inimeste arv 1000 elaniku kohta Eesti keskmisega võrreldes oluliselt suurem. Erinevus on 1,5 kuni 2 korda.
- Kagu-Eesti 15-74-aastaste sotsiaalmajanduslik struktuur erineb oluliselt Eesti keskmisest: hõivatuid on 8-protsendipunkti vähem ja mitteaktiivseid ligikaudu sama palju rohkem

HEAOLU

Toetuse saajad

- Kagu-Eestis maksti aastal 2018 toetust toimetuleku piiri tagamiseks veidi üle kahe miljoni euro. See moodustas 12% Eestis sel otstarbel makstud toetustest. Rahuldatud taotlusi oli peaaegu 10 tuhat. 1000 elaniku kohta oli Kagu-Eestis 108 rahuldatud taotlust. Eestis keskmisena 57 taotlust. Kagu-Eestist suurem oli rahuldatud taotluste arv Ida-Viru maakonnas ja Hiiu maakonnas. Kagu-Eestis elas rahuldatud taotlusega peredes 18 tuhat inimest, mis moodustas Eestis rahuldatud taotlusega perede liikmetest 13,8%.
- 2018. aastal maksti Kagu-Eestis lapsetoetust esimesele lapsele 8 989 korral (5,7% Eesti koguarvust), teisele lapsele 4 546 korral ning kolmandale ja igale järgmisele lapsele 1 577 korral (7,7%). Üksikvanema lapsetoetuse saajaid oli Kagu-Eestis 966 (8,4%).
- Seisuga 1. jaanuar 2019 oli Kagu-Eestis 2 868 invaliidsus- või töövõimetuspensionäri. Tuleb arvestada, et tulenevalt 2016. aasta töövõimereformist invaliidsus- või töövõimetuspensionäre enam juurde ei tule.
- Seisuga 1. jaanuar 2019 oli Kagu-Eestis 22 134 vanaduspensionäri, mis moodustas 7,3% Eesti vanaduspensionäridest. Alates 2006. aastast on Kagu-Eesti vanaduspensionäride osatähtsus Eesti vanaduspensionäride koguarvus kerges langustrendis.

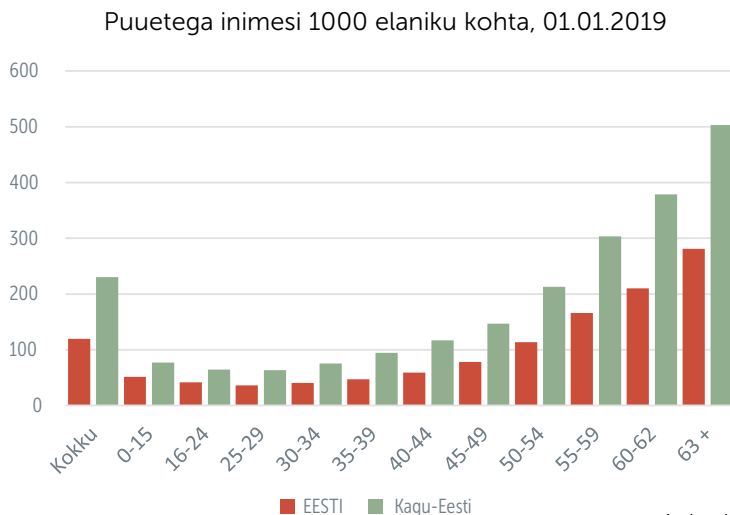
Rahuldatud taotluste arv toimetuleku piiri tagamiseks
1000 elaniku kohta, 2018

Andmed: Statistikaamet

Puudega inimeste hulk vanusrühmade lõikes

- Seisuga 01.01.2019 oli Kagu-Eestis puudega inimesi 20,5 tuhat sh mehi 11,7 tuhat ja naised 8,8 tuhat. Enamuses vanusrühmades on puudega mehi ja naised arvukselt võrdselt. Puudega mehi on rohkem kuni 29-aastaste seas ja puudega naised vähemalt 63-aastaste seas.
- Kagu-Eesti ja Eesti võrdluses on kõigis valitud vanuserühmades Kagu-Eestis puudega inimeste arv 1000 elaniku kohta Eesti keskmisega võrreldes suurem. Võib öelda, et oluliselt suurem: erinevus 1,5 kuni 2 korda.

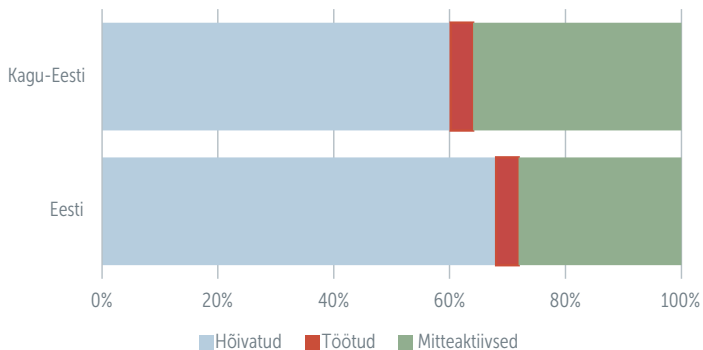

Andmed: Statistikaamet

Sotsiaalmajanduslik seisund

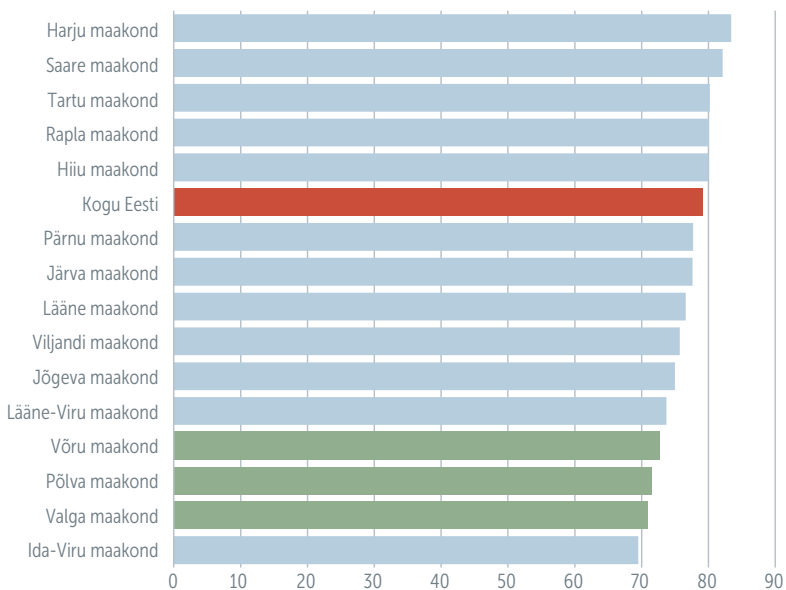
Kagu-Eesti 15-74-aastaste sotsiaalmajanduslik struktuur erineb oluliselt Eesti keskmisest: hõivatuid on 8-protsendipunkti vähem ja mitteaktiivseid ligikaudu sama palju rohkem.

Eesti ja Kagu-Eesti 15-74-aastaste sotsiaalmajanduslik struktuur, 2018

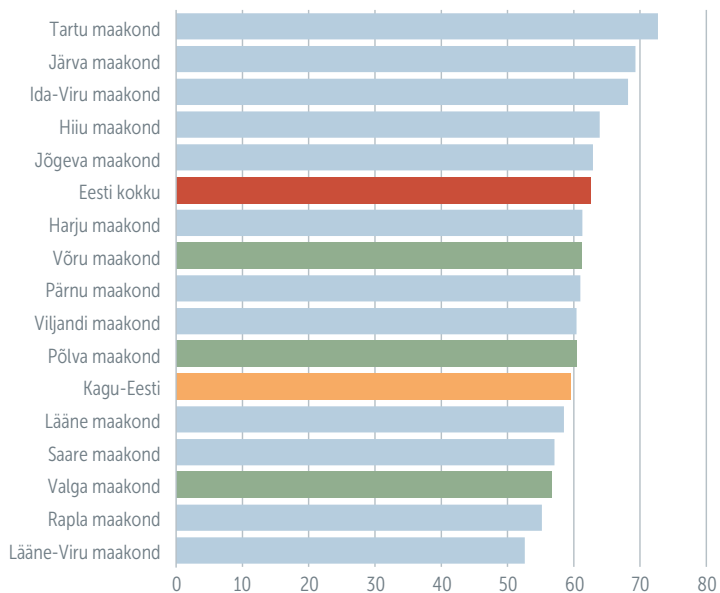
Andmed: Statistikaamet

20-64-aastaste tööhõive määr maakonniti, 2018 (%)

Andmed: Statistikaamet

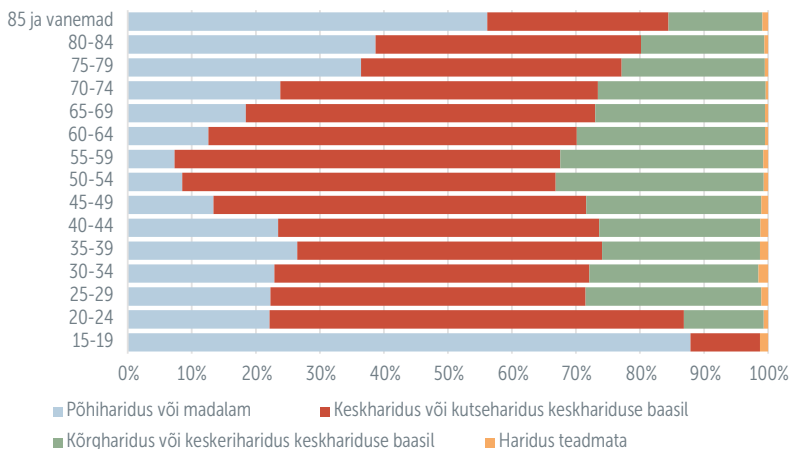
Pearastid. Täidetud ametikohad lepingulise koormuse järgi 100 000 elaniku kohta, 2018

Andmed: Statistikaamet

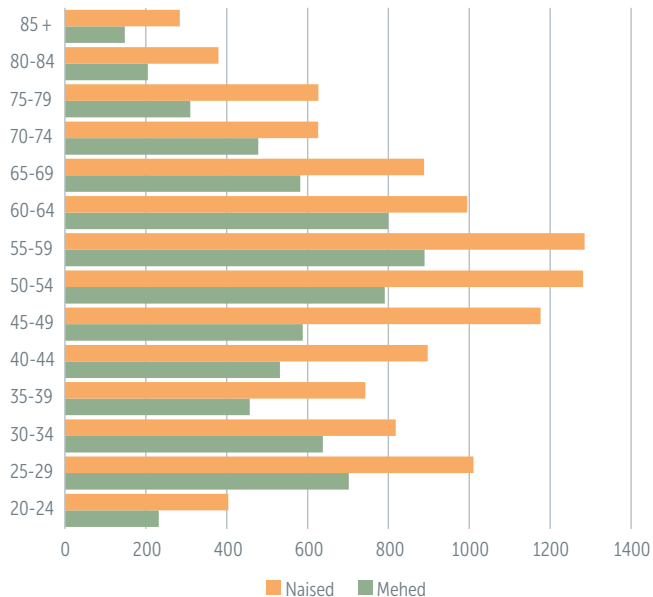
HARIDUS

Kagu-Eesti vähemalt 15-aastase rahvastiku jagunemine haridustasemete järgi, 01.01.2018 (%)

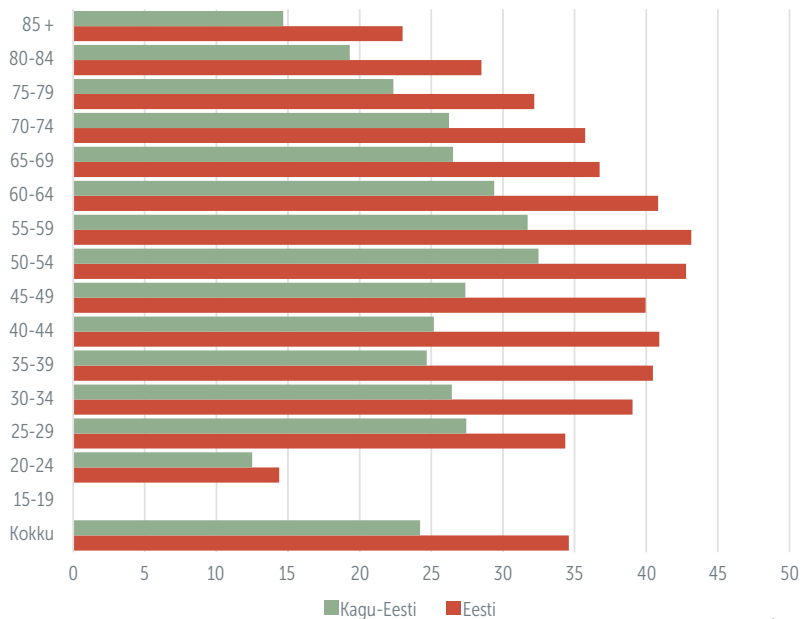
Andmed: Statistikaamet

Kõrghariduse või keskeriharidusega keskhariduse baasil inimeste arv soo ja vanusrühmade lõikes Kagu-Eestis, 01.01.2018

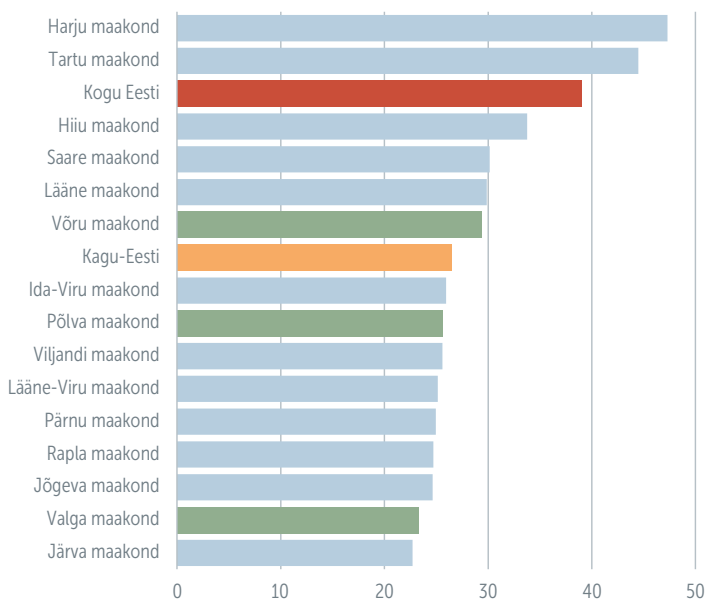
Andmed: Statistikaamet

Kõrghariduse või keskeriharidusega keskkhariduse baasil inimeste osatähtsus Eestis ja Kagu Eestis vanusrühmade lõikes, 01.01.2018 (%)

Andmed: Statistikaamet

Kõrgharidusega või keskkhariduse baasil keskeriharidusega inimeste osatähtsus 30-34-aastaste seas, 01.01.2018 (%)

Andmed: Statistikaamet

Põhikoolides õppijate arv 2018. aastal

	Kooliastmed kokku	1.-3. klass	4.-6. klass	7.-9. klass	Gümnaasium (10.-12. klass)
Kogu Eesti	153 277	45 983	42 124	38 277	26 893
Põlva maakond	2720	799	726	726	469
Valga maakond	3122	864	833	879	546
Võru maakond	3779	996	1050	1005	728

Andmed: Statistikaamet

Üldhariduskoolide õpetajad 2018. aastal

Maakond	Kokku			Alla 30 a		30-39 a	40-49 a	50-59 a	Üle 60 a
	Õpetajate arv	Mehed	Naised	Õpetajate arv	Õpetajate arv	Õpetajate arv	Õpetajate arv	Õpetajate arv	
Põlva	316	45	271	21	47	70	114	64	
Valga	359	48	311	17	46	82	136	78	
Võru	471	65	406	22	63	111	184	91	
Kagu-Eesti kokku	1146	158	988	60	156	263	434	233	

Andmed: Statistikaamet

Tugispetsialistide arv 2017/2018 õppeaastal Kagu-Eestis

	Eripedagoog	Koolipsühholoog	Logopeed	Sotsiaalpedagoog
Gümnaasium	0	2	0	0
Lasteaed-põhikool	9	1	5	3
Põhikool	18	5	22	15
Põhikool ja gümnaasium (ühe asutusena)	5	4	7	5
Kutseõppeasutus (KÕA)	1	1	0	0
Koolieelne lasteasutus (KELA)	11	0	27	0
Kokku	44	13	61	23

Andmed: Statistikaamet

NEET-noorte, kes ei tööta, ei õpi, ega osale koolitusel, osatähtsus vastavas isikurühmas

	2015	2016	2017	2018
Põhja-Eesti elanikud	9,6	11,6	8,5	10,1
Kesk-Eesti elanikud	16,2	15,4	14,4	14,5
Kirde-Eesti elanikud	19,4	22,3	16,4	14,7
Lääne-Eesti elanikud	14,5	16	14,6	12,8
Lõuna-Eesti elanikud	13,5	13,5	11,1	12,3
Kagu-Eesti	21,1	22,2	16,2	20,1

Andmed: Statistikaamet

KESKKOND

- Eesti kõrgeim tipp: **Suur Munamägi** 317,4 m
- Eesti suhtelise kõrguse kõrgeim mägi: **Vällamägi**, kõrgus jalamilt tippu 84 m
- Eesti sügavaim järv: **Rõuge Suurjärv** 38 m
- Eesti pikim jõgi: **Võhandu jõgi** 162 km
- Enim järvi: 805 järve, neist avalikud 325 järve.
- Eesti kõrgeim soo: **Tagametsa-Kivestsuu**, 274,5 m merepinnast
- Eesti sügavaim soo: **Vällamäe soo**, mille turba paksus ulatub 17 meetrini
- Eesti kõrgeim järv: **Tuuljärv**, 257 m merepinnast
- Eesti kõrgeim liivakivipaljand **Härma müür** on kuni 43 m kõrge

Mahetootjate arv ja mahemaa pindala 2014. ja 2018. aastal ning mahemaa suhtarvud

	2014	2018	2014	2018		Maheda osakaal maakonnas haritavast maast %	Maakonna osakaal riigis haritavast mahemaast %
Maakond	Mahe- tootjad	Mahe- tootjad	Mahemaa pindala, ha	Mahemaa pindala, ha	Muutus		
Võru	217	265	15928	18865	2937	2,71	8,98
Põlva	91	74	5538	5455	-83	0,93	2,6
Valga	106	109	9953	10495	542	2,12	5

Andmed: Mahepõllumajanduse register

Metsasus ja metsamaa tehingute hind 2014. aastal

Maakond	Üldpindala 1000 ha	Üldpindala % Eestis	Metsamaa pindala 1000 ha	Metsamaa pindala % Eestis	Metsasuse %	Metsa müügite- hingute keskmise ha hind	Mediaan- hind
Põlva	216,5	5	118,9	5,2	54,9	2721	2094
Valga	204,4	4,7	118	5,2	57,7	2210	1788
Võru	230,5	5,3	114,3	5	49,6	3375	2510
Eesti keskmine					52,4	2227	1889

Andmed: Statistikaamet

Raiemahud

Maakond	2018	% riigi raiemahust
Põlva	859 044	5,49
Valga	771 836	4,93
Võru	1 129 245	7,2

Andmed: Statistikaamet

Ehitusliiva ja ehituskruusa kaevandamine ja varu, 2018

	Ehitusliiv	tuhat m ³	Ehituskruus	tuhat m ³
	Kaevandamine	Varu	Kaevandamine	Varu
Eesti	2888,5	853 071,90	2361,1	153 294,7
Põlva	261,9	36 042,40	149,7	8 223,2
Valga	27,1	22 220,90	51,4	6 034,0
Võru	99,7	84 252,90	175	11 206,2

Andmed: Statistikaamet

KULTUUR

Kagu-Eesti kultuuriruumid

Allikas: Maa-amet

Murdekeele oskus 2011. aasta rahvaloenduse andmetel

		% riigi elanikkonnast
Põhja-Eesti murderühm	26 986	3
Sh Idamurre	1 270	0,1
Sh Keskmurre	210	0
Sh Läänemurre	777	0,1
Sh Saarte murre	24520	2,8
Lõuna-Eesti murderühm	101851	11,5
Sh Mulgi murre	9682	1,1
Sh Võru murre	74512	9,8
Sh Setu murre	12532	1,4
Sh Tartu murre	4121	0,5
Kirde-Eesti rannikumurre	1288	0,1
Ei oska murret	757 091	85,3

Muuseumid, näitused, külastajad 2018. aastal

Maakond	Muuseumid	Näitused	Museaalide arv, tuhat säilikut	Külastused, tuhat	alla 9-aastaste laste külastused, tuhat	Külastusi 1000 elaniku kohta	Giiriteenust kasutanud ekskursioonidel osalenud, %	Töötajad
Kogu Eesti	249	1600	7436,2	3382,6	197,5	2558,7	25,6	1894
Põlva maakond	5	56	81,7	42,8	1,8	1701,9	10,5	36
Valga maakond	7	32	88,1	28,7	0,5	1006,3	14,8	14
Võru maakond	11	53	98,2	32,8	2,1	912,2	50,8	38

Andmed: Statistikaamet

Kultuuriüritustel ja spordivõistlustel osalenute vähemalt 15 aasta vanuste inimeste arv 2017. aastal tuhandetes

	Kultuurielus osalenud ja mitte-osalenud kokku	Kultuurielus (v.a spordivõistlused) osalenud	Spordivõistlust külastanud	Kultuurielus mitteosalenud
Kogu Eesti	1102	867,7	324,8	234,3
Põlvamaa	23	16,4	5,8	6,5
Valgamaa	24,7	15,8	6,5	8,9
Võrumaa	30,1	21,1	6,7	9

Andmed: Statistikaamet

Spordiharrastajate arv 2017. aastal

		Kogu Eesti	Põlva maakond	Valga maakond	Võru maakond
Kõik vanused	Mehed ja naised	162 543	1 671	2 387	2 283
	Mehed	96 495	1 125	1 788	1 579
	Naised	66 048	546	599	704
20-aastased ja vanemad	Mehed ja naised	73 067	1 060	1 074	1 194
	Mehed	40 802	712	793	804
	Naised	32 265	348	281	390
19-aastased ja nooremad	Mehed ja naised	89 476	611	1 313	1 089
	Mehed	55 693	413	995	775
	Naised	33 783	198	318	314

Mitmes spordiklubis treenijad on arvesse võetud mitu korda. Harrastaja on vähemalt viieaastane Eestis elav isik, kes harrastab spordiorganisatsioonis spordiala ükskõik mis tasemel regulaarselt vähemalt üks kord nädalas hooaja või poolaasta jooksul.

Andmed: Statistikaamet

Rahvakultuuriharrastajad 2018. aastal

	Valdkonnad kokku	Folkloor	Harrastusteater	Koorimuusika	Muu vokaalmuusika	Puhkpillimuusika	Rahvamuusika	Rahvatants	Käsitöö	Muu valdkond
Kogu Eesti	83205	1899	5442	37829	3962	2868	1906	21598	4064	3637
Põlva maakond	2607	91	279	801	172	65	84	714	275	126
Valga maakond	2561	61	213	564	344	20	54	759	239	307
Võru maakond	4939	263	348	1416	480	113	177	749	645	748

Andmed: Statistikaamet

Rahvaraamatukogud 2018. aastal

	Raamatukogud	Lugejad, tuhat	Lugejaid keskmiselt raamatukogu kohta	Lugejaid 100 elaniku kohta	Laenutused, tuhat arvestusüksust	Laenutusi keskmiselt lugeja kohta, arvestusüksust	Töötajad	Arvutitöökohad	Raamatukogud 100 000 elaniku kohta
Kogu Eesti	528	357,3	677	27	10352	29	1417	2768	40
Põlva maakond	29	9,4	324	37	364	39	60	110	116
Valga maakond	23	8,9	388	31	259	29	44	88	81
Võru maakond	38	14,5	380	40	551	38	68	132	106

Kagu-Eestil ei ole ühtset identiteeti ja piirkonda ei ole sellistes piirides ühiselt turundatud. Kagu-Eesti piirkonna all käsitletakse Põlva, Valga ja Võru maakonda. Kohaturundustegevused on teostatud kõikides maakondades eraldi, sõnumid ja eesmärgid ei ole omavahel seotud. Selgusetu on, milliseid tegevusi on otstarbekas teha ühiselt ja millesse peaks panustama iga maakond eraldi.

Inimeste liikumine suurematesse keskustesse on loonud tõelise väljakutse piirkonna ühtlaseks arenguks. Probleem on ühine kõikides Eesti maapiirkondades, mis omakorda tekitab vajaduse mõtestada ja sõnastada, miks inimene peaks valima elamis- või külastuskohaks just Kagu-Eesti. Teisalt on regiooni aeglane areng ja oluliste teenuste kadumine toonud kaasa maine langemise kohalike elanike silmis.

Piirkonna üheks väljakutseks on Kagu-Eesti väärtuspakkumise sõnastamine ning positiivse kuvandi loomine nii elanikule kui külastajale, tagades iga maakonna omapära ja identiteedi säilimise. Väärtuspakkumise all mõeldakse kesket sõnumit, mis vastab küsimusele miks Kagu-Eestis on atraktiivne elu- ja külastuskoht.

Piirkonna positiivne maine on üks oluline võtmetegur piirkonna sisulise arengu kõrval inimeste väljarände pidurdamisel, sisserände soodustamisel ja piirkonda investeringute toomisel. Kagu-Eesti omavalitsuste ja arendusorganisatsioonide ühisel kokkuleppel koostatakse 2019. aastal Kagu-Eesti mainekujunduskava ning selles toodud strateegiliste eesmärkide saavutamiseks detailne tegevuskava, mis on suunatud piirkonna kitsaskohtade lahendamisele ning peab kasvata piirkonna tuntust atraktiivse elamis-, külastamis- ning ettevõtluskeskkonnana. Tegevuskava koostamist toetatakse Kagu-Eesti programmist.

Majutatute arv

Maakond	külastajad	2002	2008	2017	2018
Põlva	eestlasi	10 711	27 505	38 135	17 311*
	välismaalasi	1509	1755	7859	3706
	kokku	12 220	29 260	45 994	21 017
Valga	eestlasi	37 970	98 914	57 990	59 827
	välismaalasi	10 071	14 810	16 511	16 268
	kokku	48 041	84 104	74 501	76 095
Võru	eestlasi	10 611	37 340	51 344	74 401*
	välismaalasi	5218	6250	9630	12 927
	kokku	15 829	43 590	60 974	87 328

* Põlva maakonna näitajate vähenemine ja Võru maakonna näitajate tõus on 2018. aastal tingitud enamuses kolme endise Põlvamaa valla liitumisest Võru maakonnaga.

Andmed: Statistikaamet

MAJANDUS

Sisemajanduse koguprodukt 2017. aastal

	Kogu Eesti	Põlva maakond	Valga maakond	Võru maakond
SKP jooksevhindades, miljonit eurot	23 615,1	191,1	321,5	316,8
Osatähtsus riigi SKP-s, %	100	0,8	1,4	1,3
SKP elaniku kohta, eurot	17 925,8	7 517,5	11 137,4	8 729,3
SKP elaniku kohta, % Eesti keskmisest	100	41,9	62,1	48,7

Andmed: Statistikaamet

Ettevõtted töötajate arvu järgi 2018. aastal

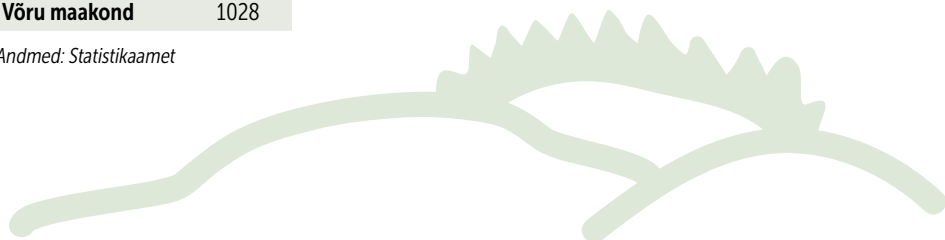
	Kokku	ARV				OSATÄHTSUS, %			
		250 ja enam	50-249	10-49	Vähem kui 10	250 ja enam	50-249	10-49	Vähem kui 10
Kogu Eesti	131 650	186	1 172	6 548	123 744	0,1	0,9	5,0	94,0
Põlva maakond	2 051	2	9	77	1 963	0,1	0,4	3,8	95,7
Valga maakond	1 987	3	21	79	1 884	0,2	1,1	4,0	94,8
Võru maakond	3 160	3	23	116	3 018	0,1	0,7	3,7	95,5

Andmed: Statistikaamet

Keskmine brutopalk 2018. aastal töötaja kohta

Eesti	1310
Põlva maakond	1003
Valga maakond	995
Võru maakond	1028

Andmed: Statistikaamet

Eksport eurodes 2018. aastal

	Väärtus, eurot	Ettevõtete arv
Kogu Eesti	14 429 383 250	16 062
Põlva maakond	53 799 528	161
Valga maakond	184 135 327	175
Võru maakond	140 519 643	267

Andmed: Statistikaamet

Kinnisvara tehingute arv ja pinnaühiku keskmine hind, 2018

	KORTERIOMAND		ELAMU	
	Arv	Pinnaühiku hind (eur/m ²)	Arv	Pinnaühiku hind (eur/m ²)
Eesti	22 380	1 241	2 682	721
Põlva maakond	226	240	75	363
Valga maakond	374	157	84	290
Võru maakond	359	357	101	319

Allikas: Maa-amet, tehingute andmebaas

PIIR

Eesti-Vene maismaapiiri osa pikkus on 135,6 kilomeetrit, millest 101 kilomeetrit on sood ja rabad. Läti piiri pikkus on 203,5 kilomeetrit. Surve Eesti piiridele ei ole viimasel aastal vähenenud. Vaatamata ebaseaduslike piiriületuste arvu vähenemisele Eesti ja Venemaa vahelisel ajutisel kontrolljoonel on ebaseaduslike piiriületuste ja sellega seoses kinnipeetud isikute arv kasvanud. 2018. aastal oli 17 juhtumit ja kinni peeti 45 isikut, kelle eesmärk oli läbi Eesti siseneda Euroopa Liitu.

PPA andmete kohaselt on suhteliselt kõige rohkem abipolitseinikke Lõuna-Eestis ja Hiiumaal. Põlva maakonnas on üks abipolitseinik 572 inimese, Valgamaal 749 ja Võrumaal 790 elaniku kohta, Hiiumaal on sama näitaja 613.

TURVALISUS KAGU-EESTIS 2018.AASTAL

Elukoha turvalisuse hindamise küsitlus (15-70 aastased)

% näitab, kui palju elanikest tunnetab keskkonda turvalisena.

Maakond	%
Põlva	92,6
Valga	89,7
Võru	93,8
Eesti keskmine	84,7
Eesti halvim	70

Andmed: <https://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamine/tervise-edendamine-paikkonnas/tervise-ja-heaoluprofiil/maakondade-tervise-ja-heaolu-ulevaated>

Kuriteod, liikluses kannatanud ja tabatud juobes juhid 2018. aastal

Maakond	ISIKUVASTASED KURITEOD		VARAVASTASED KURITEOD		LIIKLUSES HUKKUNUD JA VIGASTATUD		TABATUD JOOBES JUHID	
	Arv	1000 elaniku kohta	Arv	1000 elaniku kohta	Arv	1000 elaniku kohta	Arv	1000 elaniku kohta
Põlva	203	7,3	239	8,6	44	1,6	212	7,7
Valga	200	6,6	246	8,2	48	1,6	204	6,8
Võru	163	4,9	241	7,2	54	1,6	343	10,3
Eesti keskmine		5,1		12		1,4		5,4
Eesti halvim		7,3		15,2		1,7		10,3

Andmed: <https://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamine/tervise-edendamine-paikkonnas/tervise-ja-heaoluprofiil/maakondade-tervise-ja-heaolu-ulevaated>

Tuleõnnetused, tulekahjud, veeõnnetused ja tööõnnetused 2018. aastal

Maakond	TULEÕNNETUSES KANNATANUD		HOONE TULEKAHJUD		UPPUMISED JA PÄÄSTETUD		RASKED JA SURMAVAD TÖÖÕNNETUSED	
	Arv	1000 elaniku kohta	Arv	1000 elaniku kohta	Arv	1000 elaniku kohta	Arv	1000 elaniku kohta
Põlva	9	31,2	32	1,2	3	12	14	1,4
Valga	12	39,7	52	1,7	3	8,8	17	1,4
Võru	15	45,7	50	1,5	2	5	15	1,1
Eesti keskmine		17,8		1,2		5,9		1,5
Eesti halvim		45,7		2		22,6		2,8

Andmed: <https://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamine/tervise-edendamine-paikkonnas/tervise-ja-heaoluprofiil/maakondade-tervise-ja-heaolu-ulevaated>

Kaitseliidu organisatsioonides osalejad 2019. aasta I kvartalis

Kaitseliidu malev	kaitseliitlased	naiskodu-kaitsjad	noorkotkad	kodutütred	kokku	% elanikkonnast
Põlva	471	109	256	288	1124	4,4
Valga	506	127	344	281	1258	4,3
Võrumaa	556	141	435	435	1567	4,3
Eesti keskmine						2

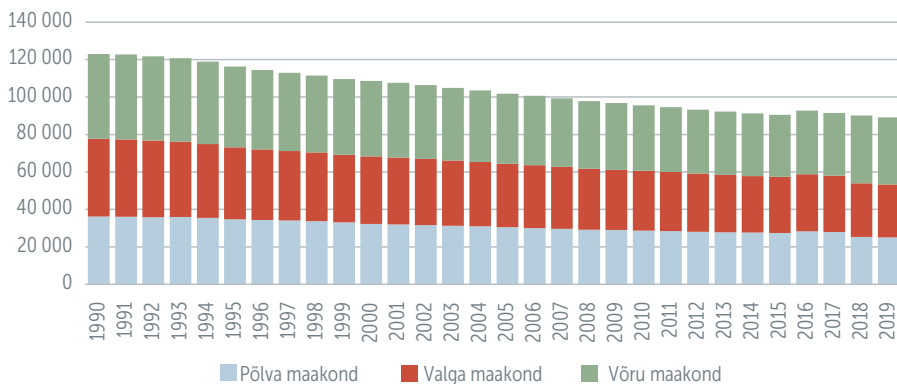
Andmed: Eesti Kaitseliit

RAHVAS

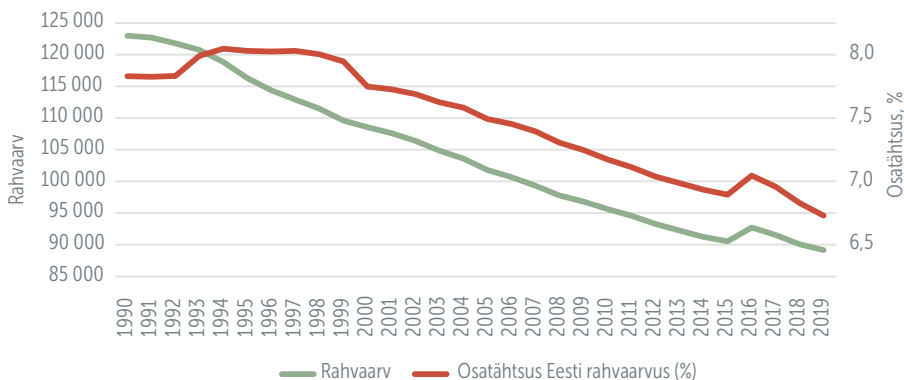
- Kagu-Eesti rahvaarv on terve taasiseseisvumise perioodi olnud lineaarses langustrendis. Selle perioodi jooksul on rahvastikuarvestuses olnud mitmeid muutusi, kuid need ei ole oluliselt mõjutanud Kagu-Eesti rahvastiku vähenemise lineaarset trendi. Erandiks on aasta 2016, mil Kagu-Eesti rahvastik kasvas, aga kus kasv oli mõjutatud rahvastiku arvestuse metoodika muutusest. Peale metoodika muutusest tingitud kasvu jätkus Kagu-Eesti rahvastiku lineaarne langustrend.
- Arvestamata rahvastikuarvestuse metoodiliste muudatustega ja maakonnapiiride muudatustega oli Kagu-Eesti rahvaarv 1. jaanuaril 2019 72,5% võrreldes Kagu-Eesti rahvaarvuga 1. jaanuaril 1990. Hinnates Kagu-Eesti rahvaarvu muutust tuleb tõdeda, et see on pidevas languses ja langus on märkimisväärne.
- Kagu-Eesti rahvaarvu osatähtsus Eesti kogu rahvaarvus on aastast 2000 langustrendis, mis tähendab, et Kagu-Eesti rahvaarv kahaneb Eesti rahvaarvust kiiremini (NB! Mõnel viimasel aastal on Eesti rahvaarv positiivse rändesaldo toel kasvanud).
- Kagu-Eesti moodustavate maakondade rahvaarv on kahanenud suhteliselt sarnases tempos ja maakondade rahvaarvu osatähtsus Kagu-Eesti rahvastikus oli enne 2017. aasta haldusreformi suhteliselt stabiilne. Rahvastikuarvestuse metoodika muutused sellele näitajale olulist mõju ei avaldanud. Küll muutis Kagu-Eesti maakondade rahvastiku osatähtsust Kagu-Eesti kogurahvastikus 2017. aasta haldusreform: Võru maakonna rahvastiku osatähtsus kasvas.
- Kagu-Eesti rahvastiku tihedus on 13,6 inimest ruutkilomeetril, mis on tunduvalt väiksem Eesti rahvastikutihedusest (30,5 inimest/km²).
- Kui Kagu-Eestit vaadata ühtse piirkonnana ja võrrelda piirkonna rahvastiku tihedust ülejäänud Eesti maakondadega, siis on Kagu-Eesti rahvastiku tihedus sisuliselt võrdne maakondade mediaankeskmise rahvastiku tihedusega.
- Kagu-Eesti kohalike omavalitsüksuste rahvastikutihedus on märkimisväärselt erinev isegi siis, kui Võru linn vaatluse alt välja jätta.

Kagu-Eesti rahvaarv maakondade lõikes, 1990-2019

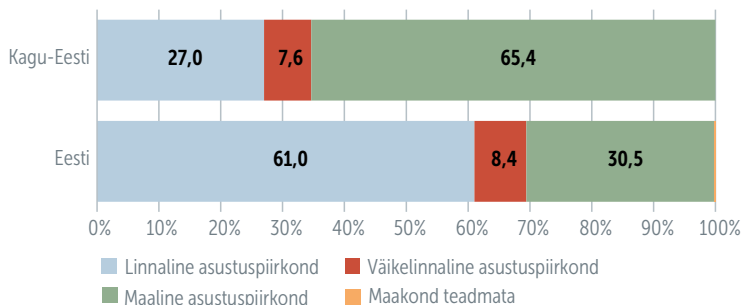
Andmed: Statistikaamet

Kagu-Eesti rahvaarv ja selle osatähtsus Eesti rahvaarvus, 1990-2019

Andmed: Statistikaamet

Eesti ja Kagu-Eesti rahvastiku jagunemine asustupiirkonna tüübi järgi, 01.01.2019 (%)

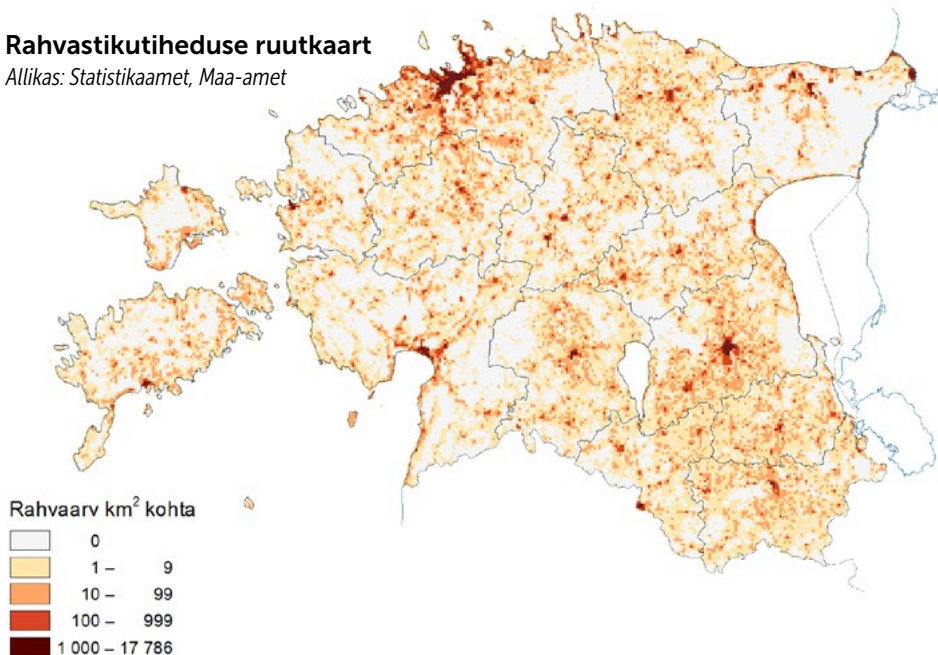

Andmed: Statistikaamet

- Eesti rahvastiku tiheduse ruutkaart näitab, et Kagu-Eesti pilt erineb märkimisväärselt paljudest teistest piirkondadest. Näiteks Ida-Virumaast, Saaremaast, Pärnumaast, Läänemaast. Erinevuse iseloomustamiseks toome sisse uue mõiste „asustamata ruutude“ osatähtsus kogu pindalas (asustamata ruuduks loeme statistilise ruudu, kus ei ela ühtegi inimest). Esmapilgul võib tunduda loogiline, et rohkem asustamata ruute tähendab väiksemat tihedust. Tegelikkus on teistsugune: Eestis on asustamata ruute veidi üle 50%, Kagu-Eestis aga veidi alla 40%. Kagu-Eesti ja Viljandi maakonna rahvastiku tihedus on sisuliselt võrdsed, Viljandi maakonnas on aga asustamata ruutude osatähtsus pea 10 protsendipunkti suurem kui Kagu-Eestis.
- Huvitav on, et Kagu-Eestis on asustamata ruutude osatähtsus kogu pindalast väiksem kui Harju maakonnas.

Rahvastikutiheduse ruutkaart

Allikas: Statistikaamet, Maa-amet

REGIONAALNE KORRALDUS JA TEENUSTE KÄTTESAADAVUS

Seoses haldusreformiga muutus ametikohtade arv Kagu-Eesti kohalikes omavalitsustes oluliselt.

Põlva maakonna ühinenud omavalitsuste teenistukohtade koosseis on peale reformi vähenenud keskmiselt 18,5%, mis on kaks korda enam kui ühinenud omavalitsuste keskmine Eestis (-9%), ainult ühe maakonna ühinenud omavalitsustes on teenistujate arv vähenenud enam kui Põlvamaal.

Valga maakonna ühinenud omavalitsuste teenistukohtade koosseis on peale reformi vastupidiselt üldisele trendile hoopis suurenenud 16,7%. Kõigis Valgamaa ühinenud omavalitsustes on koosseisud kasvanud – enim Tõrva vallas 75% (kus see tulenes suure osa ümberkorraldustest ühinenud omavalitsuste kommunaalvaldkonna asutustes) ning vähim Valga vallas 3%.

Võru maakonna omavalitsuste teenistukohtade koosseis on peale reformi vähenenud 18%, mis on ligi kaks korda enam kui ühinenud omavalitsuste keskmine Eestis (9%) (ainult kahes maakonnas on teenistujate arv vähenenud enam). Võru linn statistikas ei kajastu, kuna linn haldusreformi käigus ei liitunud.

Kohalike omavalitsuste töötajate numbriline muutus võrdluses enne ja peale haldusreformi

Liitunud KOV-id	Liitunud KOV-ide töötajate arv	Uus KOV	töötajate arv	Muutus	%
Karula, Taheva, Tõlliste, Öru vald ja Valga linn	158,1	Valga vald	163,5	5,4	3%
Otepää, Puka, Sangaste vald	53,3	Otepää vald	60	6,7	13%
Helme, Hummuli, Põdrala vald ja Tõrva linn	39,4	Tõrva vald	69	29,7	75%
Ahja, Mooste, Laheda, Vastse-Kuuste ja Põlva vald	78	Põlva vald	53	-25	-32%
Meeksi, Veriora ja Röpina vald	55,8	Röpina vald	48	-7,8	-14%
Kanepi, Kõlleste ja Valgjärve vald	32,6	Kanepi vald	34,6	2	6%
Lasva, Orava, Sõmerpalu, Vastseliina ja Võru vald	81,5	Võru vald	60,8	-20,7	-25%
Haanja, Misso, Mõniste, Rõuge ja Varstu vald	77,7	Rõuge vald	62,95	-14,8	-19%
Antsla ja Urvaste vald	46,5	Antsla vald	36,25	-10,3	-22%
Mikitamäe, Meremäe ja Värska vald	40,2	Setomaa vald	41,4	1,3	3%

Andmed: <https://haldusreform.fin.ee/static/sites/3/2019/06/ametikohtade-muutus-reform.pdf>

Mittetulundusühingud ja sihtasutused mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris 2018. aastal

	Mittetulundusühing	Sihtasutus	Mittetulundusühing 1000 el kohta
Kogu Eesti	22 026	812	17
Põlva maakond	453	14	18
Valga maakond	486	18	17
Võru maakond	748	23	21

Andmed: Statistikaamet

Avaliku- ja erasektori osatähtsus hõives 2012–2018. aastal

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
KOGU EESTI	Kokku	100	100	100	100	100	100	100
	Avalik sektor	26,3	26,1	26,5	25,4	25	23,6	23,4
	Erasektor	73,7	73,9	73,5	74,6	75	76,4	76,6
PÕLVA MAAKOND	Kokku	100	100	100	100	100	100	100
	Avalik sektor	26,6	28,1	33	29,6	33,3	31,6	31,9
	Erasektor	73,4	71,9	67	70,4	66,7	68,4	68,1
VALGA MAAKOND	Kokku	100	100	100	100	100	100	100
	Avalik sektor	23,9	26,7	29,4	30,3	29,2	25,8	23,8
	Erasektor	76,1	73,3	70,6	69,7	70,8	74,2	76,2
VÕRU MAAKOND	Kokku	100	100	100	100	100	100	100
	Avalik sektor	31,3	30,2	32,4	32,9	31,5	19,8	27,8
	Erasektor	68,7	69,8	67,6	67,1	68,5	80,2	72,2

Andmed: Statistikaamet

STRATEEGIA JA RAHA

Võru maakonna arengustrateegia visioon 2035+

Meie maakond on õnnelike ja tegusate inimeste, rohkete võimaluste ning mitme kultuuriruumiga maa.

Põlva maakonna arengustrateegia visioon 2035+

Põlvamaal on puhas ja ehe loodus ning tuntud looduskai-
nid kohad, rikkalike loodusressurssidega seotud ettevõtlus-
võimalused, kvaliteetne elukeskkond ning hoitud ja arenev kultuuripärand.

Valga maakonna arengustrateegia visioon 2035+

Valgamaa on kuldaväärt elukoht eneseteostuseks elukaare igas punktis. Valgamaa on Eesti Lõunavärv, sportlik ja terviseedenduslik ning atraktiivne koostööpiirkond, mida iseloomustavad ettevõtlikkus, uuenduslikkus, hoolivus ja eripalgeliste kultuuride põimumine.

Siseministeriumi eestvedamisel koostati 2014. aastal Kagu-Eesti tegevuskava 2015-2020. Tegevuskava käsitleb Kagu-Eestina Valga, Võru ja Põlva maakondi tervikuna. Riiklikus regionaalhalduses ei ole seni Kagu-Eestit ühtse piirkonnana käsitatud, samas kui ERAS 2014-2020 näeb Kagu-Eestit osana laiemast Lõuna-Eesti arendusregioonist, mille peamine keskuslinn on Tartu.

Kagu-Eesti tegevuskava üldeesmärgiks on Eesti julgeoleku suurendamine piiriäärsetel aladel piisava asustuse hoidmise ja sealsete inimeste parema kaasamise kaudu. Selle üheks mõõdikuks on eesmärk, et rahvaarvu vähenemine piirkonnas pidurdub aastaks 2020 märgatavalt võrreldes Statistikaameti (2012) küllaltki pessimistliku pikaajase rahvastikuprognosisega antud piirkonna suhtes.

Üldeesmärgi saavutamiseks on Kagu-Eesti tegevuskavas määratud neli põhisuunda

- Ettevõtluse ja tööhõive areng. Konkurentsivõime suurendamine ja töökohtade loomine.
- Loodus ja eripära. Piirkonna loodusliku ja kultuuripärandi eripära parem kasutamine.
- Paremad ühendused. Koostöö ülepiiri regioonidega.
- Parem elukeskkond. Kaasaegne haldus. Turvalisus.

Tegevuskavas sõnastas Kagu-Eesti visiooni aastaks 2020

järgmiselt: Kagu-Eesti on eripärast kultuuri ja loodust väärtustav ja vääripärv atraktiivne elu- ja töökeskkond, mida iseloomustab tugev konkurentsivõimeline majandustegevus. Kagu-Eesti paistab väljapoole ühtse ja tugeva omanäolise regioonina ja on igas mõttes (majanduslikult, kultuuriliselt, julgeolekuliselt) oluline osa Eesti riigist kui tervikust. See on turistidele tuntud ja hea mainega turismisihtkoht, mis pakub meelde jäävat reisielamust ning kust on soovi korral mugav reisida teistesse naaberpiirkondadesse. Kagu-Eesti üks eripära on piiri regiooniks olemine, sealhulgas Euroopa Liidu välispiiril. Iga inimene tunneb siin end vajaliku ja väärtuslikuna. Ettevõtlus on tulus ja töökohad hästi tasustatud. Piirkonnas on võimalik omandada kvaliteetset ja mitmekesist gümnaasiumi- ja kutseharidust. Rahvaarvu vähenemine on võrreldes prognoosidega pidurdunud ning elanike sisse- ja väljarände saldo on tasakaalus või positiivne.

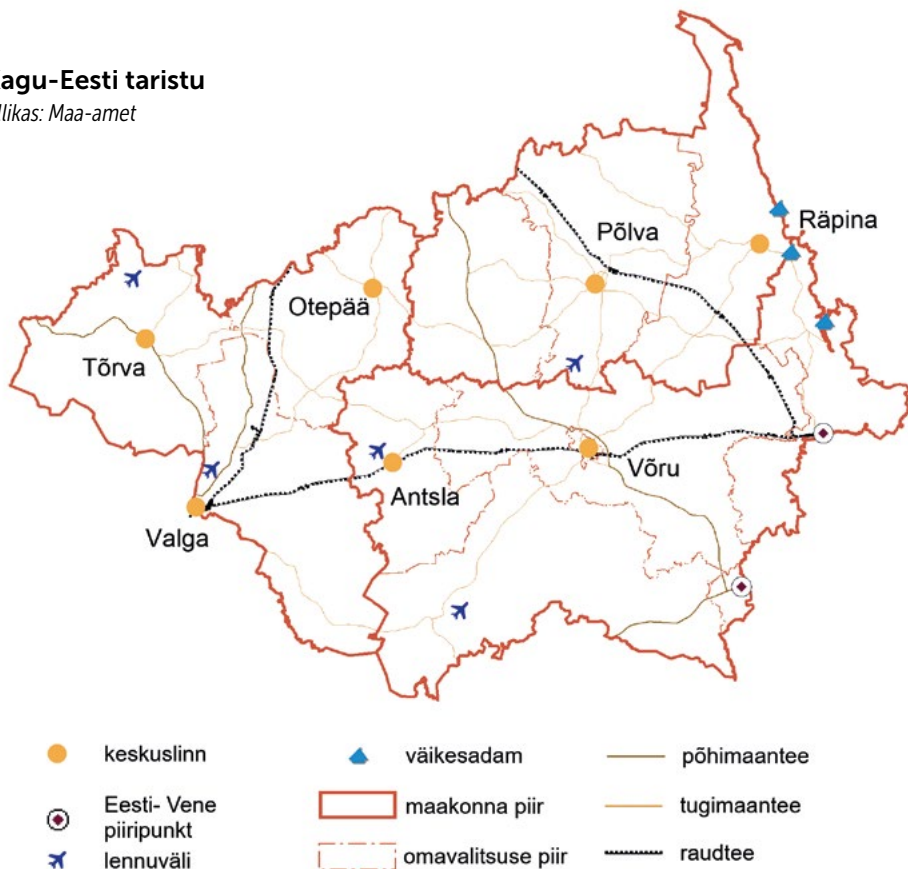
Valitsuskabinet on toetanud põhimõtet, et Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti võiksid olla erinevates valdkondlikes tegevustes täiendavalt toetatud. Nii näiteks on Ida-Virumaale ja Kagu-Eestile eraldatud „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise“ meetmest lisatoetust võrreldes muude piirkondadega. Samuti on 2018. a. otsustatud eraldi eelarvega (3,2 milj eurot perioodil 2019-2022) Kagu-Eesti programmi koostamine, eesmärgiga alustada toetatavate tegevustega 2019. aastal.

Kagu-Eestist on saanud alguse mitmed üleriigilised toetusmeetmed. 2009. aastal Võrumaal käivitatud veeprogramm on kasvanud välja tänane hajaasustuse programm. 2016. aastal Kagu-Eestis ja Ida-Virumaal läbiviidud ettevõtjate elektriühenduste pilootprogrammi kogemusele tuginedes käivitas MKM üleriigilise ettevõtjate võrkudega liitumise programmi.

TARISTU

Kagu-Eesti taristu

Allikas: Maa-amet

Teede tabel maakondade lõikes näitamaks kruusateede osakaalu

	Teede kogupikkus, km	Kruusateede pikkus, km	Tolmutõrje, km	Maakonna pindala, km ²	Kruusateede osakaal teede kogupikkusest, %	Kõvakattega teid	Kõvakattega teede võrgu tihedus (m/km ² kohta)	Teedevõrgu tihedus (m/km ² kohta)
Lääne-Viru	1244,431	6,856	0	3 695,72	0,55	1237,575	335	337
Harjumaa	1754,766	44,555	11,721	4 326,70	2,54	1710,211	395	406
Ida-Viru	932,513	180,875	58,28	2 971,55	19,4	751,638	253	314
Saare	1091,501	212,937	47,578	2 937,64	19,51	878,564	299	372
Lääne	758,206	151,116	45,23	1 815,57	19,93	607,09	334	418
Järva	929,167	258,396	75,293	2 674,14	27,81	670,771	251	347
Tartu	1259,274	360,53	165,793	3 349,30	28,63	898,744	268	376
Rapla	1010,589	297,988	126,24	2 765,06	29,49	712,601	258	365
Hiiu	472,589	142,911	31,7	1 032,44	30,24	329,678	319	458
Pärnu	1450,553	459,14	129,6	5 418,73	31,65	991,413	183	268
Jõgeva	1119,73	433,07	146,739	2 544,86	38,68	686,66	270	440
Viljandi	1222,203	492,7	136,696	3 420,04	40,31	729,503	213	357
Võru	1254,79	580,344	159,707	2 773,14	46,25	674,446	243	452
Põlva	1165,658	546,087	185,334	1 823,34	46,85	619,571	340	639
Valga	1115,649	555,567	183,928	1 917,09	49,8	560,082	292	582

Andmed: Maanteeamet

5 OUT MINU INIMEST

1

2

3

4

5

10 TÄIESTI UUT MÖTET

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

10 ÄRRITAVAT MÖTET

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

10 TÖDE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kui Sa vajad seoses ametnike välitöödega infot või abi,
helista või kirjuta:

Eveli Kuklane
Tel 502 5936
Eveli.Kuklane@fin.ee

Toomas Piirmann
Tel 503 0239
Toomas.Piirmann@fin.ee

Koostajad: Toomas Piirmann (Rahandusministeerium), Mihkel Servinski (Statistikaamet)

Kujundaja: Lii Ranniku

Trükkija: Ecoprint